

De gôe vrouw : kluchtspel

<https://hdl.handle.net/1874/36400>

GOE VROUW;

KLUCHTSPEL.

Bonnage

AMSTERDAM

By ALBERT MAGNUS, op den Nieuwendyk;
in den Atlas, by den Dam. 1686.

Met Privilegie.

Copie van de Privilegie.

DE Staten van Hollandt ende Westvrielandt doen te weten. Also
Ons vertoont is by de tegenwoodige Regenten van de Schouw-
burgh tot Amsterdam. Dat sy Supplianten sedert eenige Jaren
herwaerts met hunne goede vrienden hadden gemaect en ten Toonele
gevoert verscheiden Wercken, soo van Treurspelen, Blyspelen als
Kluchten, welke sy lieden nu geerne met den druck gemeen wilden
maecken, doch gemerkt dat dese wercken door het nadrukken van
anderen, veel van haer luyster, soo in Tael als Spelkonst souden
komen te verliesen, ende alsoo sy Supplianten hen berooft souden
sien van hun bysonder ooghwit om de Nederduytsche Tael en de
Dichtkonst voort te setten soo vonden sy hen genoofsact, om daer
inne te voorsien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanigh versoec-
kende, dat Wy omme redenen voorsz. de Supplianten geliefden te
verlenen Ostroy ofte Privilegie, omme alle hunne wercken reets ge-
maect ende noch in 't licht te brengen, den tyt van vyftien Jaren
alleen te mogen drukken en verkopen of doen drukken en verkopen,
met verbot van alle anderen op seeckere hooge peene daar toe by Ons
te stellen ende voorts in communi forma. Soo is 't dat Wy de Zake
en 't versoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesen-
de ter bede van de Supplianten, uyt Onse rechte wetenschap, Sou-
veraine magt ende autoriteyt deselve supplianten geconsenteert,
geaccordeert ende geotroyeert hebben, consenteren, accorderen
ende ostroyeren mitsdesen, dat sy geduurende den tyt van vyftien eerst
achter een volgende Jaren de voorsz. werken die reeds gedrukt zyn,
ende die van tyt tot tyt door haer gemaect ende in 't licht gebragt sullen
worden, binnen den voorsz. Onsen Lande alleen sullen mogen druk-
ken, doen drukken, uytgeven en verkopen. Verbiedende daarom
allen ende eenen ygelyken de selve werken naar te drukken ofte elders
naer gedrukt binnen den selve Onse Lande te brengen, uyt te geven
of te verkopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragt
of te verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens
daer en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den
Officier die de calange doen sal, een derde-part voor den Armen der
Plaetse daer het casus voorvallen sal, ende het resterende derde-part
voor den Supplianten. Alles in dien verstaande, dat wy de Supplianten
met desen Onsen Ostroye alleen willende gratifieeren tot verhoedinge
van hare schade door het nadrukken van de voorsz. werken, daar door
in geenige deelen verstaen, den inhoud van dien te Authoriseren ofte
te advoueren, ende veel min de selve onder Onse proteectie ende be-
scherminge, enig meerder credit aensien ofte reputatie te geven, ne-
maer de Supplianten in cas daar in yets onbehoorlykx soude mogen
influeren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te ver-
antwoorden; tot dien eynde wel expresselyk begerende, dat by aldien
sy desen Onsen Ostroye voor de selve Wercken sullen willen stellen,
daer van geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mo-
gen maken, nemaer gehouden sullen wesen het selve Ostroy in 't ge-
heel

heel ende sonder eenige Omiffie daer voor te drukken oft te doen drukken, ende dat fy gehouden sullen zyn een exemplae van alle de voorz. werken, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliothecq van Onse Univerfiteyt tot Leyden, ende daer van behoortlyk te doen blyken. Alles op peene van het effect van dien te verliefen. Ende ten eynde de Supplianten defen Onfen confente O'troye mogen genieten als naer behooren: Laften wy allen ende eenen ygelyken die ^t aengaen mach, dat fy de Supplianten van den inhoud van defen doen, laten en gedogen, rustelyk en volkomentlyk genieten en ceferende alle beletten ter contrarie. Gedacn in den Hage onder Onfen groten Zegele hier aen doen hangen den xix Septembr. in 't Jaer onfes Heeren en Zaligmakers duyfent ses hondert vier en tachtig.

G. F A G E L.

Ter Ordonnantie van de Sraten

S I M O N van B E A U M O N T

De tegenwoordige R E G E N T E N van de S C H O U W B U R G H, hebben het Recht van de bovenstaande Privilegie, aangaande dese Klucht, vergunt aen A L B E R T M A G N U S, Boekverkooper tot Amsterdam.

In Amsterdam den 12 October. 1686.

V E R T O O N E R S.

J A C O B.

B R E C H T, Vrouw van Jacob.

L Y B E T H, Meid van Jacob, en Br echt.

J A N,

G E R R I T, } goede bekende van Jacob.

E N G E L T J E, Vrouw van Jan.

B A E R T J E.

A N G N I E T.

A N N A.

B E L I E.

G R I E T.

D E

G O E V R O U W ;

K L U C H T S P E L .

E E R S T E T O O N E E L

B R E C H T , L Y S B E T H .

Lys! is het water al ter deegen gaar?

L Y S B E T H .

Ja Juffrouw; en alles is klaar.

B R E C H T .

Zo het na de rook smaakt, of raauw is, zo krygje de ketel met heet water en al om jou ooren; Je moogter op passen, ik waarschouw jou lang genoeg te vooren.

Waar is de suiker? die zie ik hier noch niet.

L Y S B E T H .

Juffrouw ik heb die vergeeten.

B R E C H T .

Kyk, hoe mooy alles klaar is! hoe dat die Doeze ziet! Geef de trommel uit het kasje. Nou! zulje komen!

L Y S B E T H .

Juffrouw daar is geen suiker in de trommel.

B R E C H T .

Dan heb je ze der uitgenomen; Jou snoepse kreng!

L Y S B E T H .

Zeker Juffrouw, ik heb ze in myn mond niet gehad.

A 3

B R E C H T .

BRECHT.

Waar isse dan gebleeven? geefantwoord, of je krygt
myn muil na je gat.

LYSBETH.

Sinjeur heeft ze der uit.

BRECHT.

Wat Sinjeur?

LYSBETH.

Onze Sinjeur; jou Man.

BRECHT.

Wat het dat Sinjeur daar by te doen? wanneer
heeft hy ze gehad? wat zou hy met de suiker
maaken?

LYSBETH.

Gisteren toen Juffrouw uit was, at Sinjeur ze in de
kouwe schaal.

BRECHT.

Sinjeur atse! zo houdmen hier huis als ik eens uit ben!
't is om buiten zyn zinnen te raaken!

The suiker in kouwe schaal! is het om te lyden!

LYSBETH.

Juffrouw daar was geen andere suiker in huis.

BRECHT.

Wel ik geloof dat hy
Niet zou kunnen kakken, of hy moest juist suiker in zyn
kouwe schaal hebben! ja wel! ja wel! 't is niet uit te
spreken wat ik van die Kaerel ly!

Waarom gaf je hem de suiker?

LYSBETH.

Sinjeur eifchte ze.

BRECHT.

Sinjeur eifchte ze! of hy ze eifcht! je zoud hem al
heen laten eifchen.

LYSBETH.

Juffrouw, zou ik Sinjeur durven wederstreeven!

BRECHT.

BRECHT.

Waarom niet, als ik jou ordre gegeven had? wat
bruit jou Sinjeur? wat heb jy met Sinjeur te doen?

LYSBETH.

Zou ik Juffrouws man durven in zyn eigen huis, daar
ik zyn meid ben

BRECHT.

Ben jy zyn meid? ben jy zyn meid? wie heeft jou ge-
huurd, hy, of ik? wie geeft jou geld? nou is het
tyd om te spreken?

Ik zal jou zynmeiden, dat zweer ik je, jou stoute
stukke vleisch;

Ik zal jou dat zynmeiden uit doen zweeten, zynmeid
je me noch ereis.

LYSBETH.

Juffrouw je neemt dat zo kwaalyk, Man en Vrouw zyn
ommers samen

BRECHT.

Houd me de bek, ik zeg houd me de bek.

LYSBETH.

Ik zeg maar

BRECHT.

Zwyg, en ga achter.

LYSBETH.

Ja wel

BRECHT. *Zy gooit met haar muil.*

Hoor ik je noch!

T W E E D E T O O N N E E L.

JACOB, BRECHT.

JACOB.

Vrouw, je behoorde jou te schaamen,
De luiden blyven voor de deur staan, zulken tempeest
maakje.

A 4

BRECHT.

DE GOE VROUW;

BRECHT.

Wel zo, spreek voor jou Meid,
 Jy hebt gelyk, 't is maar zo goeje weerom; waarom
 zou jy jou Meid niet verdiffenderen? zy het wel voor
 der Sinjeur gepleit.

JACOB.

Doet de Meid niet na je zin, laat ze gaan, zonder zo
 te raazen en te kyven.

BRECHT.

Zou ik jou Meid laten gaan? daar heb ik geen magt toe;
 zy zal of het my lief of leet is, hier moeten blyven;
 Ik heb over jou Meid niet een krits te zeggen. Zy is
 Sinjeurs Meid, zy het met my niet te doen;
 Ik leg 'er maar voor een oortje t'huis.

JACOB.

Maar Brechje wat is dit te zeggen, spreek eens met fat-
 Wie zaid dat? (soen,

BRECHT.

Vraagd dat jou Meid eens.

JACOB.

Durft Lysbeth haar zulke dingen laten ontvallen?
 Ik kan het kwalyk denken.

BRECHT.

Lysbeth! Aegt Lys zou het der niet kunnen doen.
 Ik weet wel, ik lieg het! jy doet heel wel, hou
 jy je wat aan 't mallen.

JACOB.

't Is my wel ter deegen ernst, en genomen, zy zei het
 al, jy weet ommers al te wel
 Dat het zo niet en is, noch zyn zal....

BRECHT.

Ik weet wel dat jy 't gaarne zaagt, maar zyt verze-
 kerd dat ik 'er wel voorweezen zel,
 't Zal jou malle gat niet overkomen, dat ik jou zo de
 baas zal laten speelen.

Heb

Heb je aars geen ziekte, zo zulje noch in lange niet sterven.

JACOB.

Ik geef het jou ommers na jou zin, in alle deelen.

BRECHT.

Jy geeft het na myn zin! ja je lykt de rechte man.

JACOB.

Waar in toon ik het anders? wat doe ik dan?

Wat reden gaf ik jou ooit, om met recht te kunnen klaagen?

BRECHT.

Wat je doet? al dat je weet daar je me meê kond plaagen. Heb je daar gisteren noch myn The Suiker, zonder dat je 't me eens had gevraagd,

Niet in je kouwe schaal gevreeten? en die man doet niet dat my mishaaft.

Zond je me eergisteren geen vis 't huis, die je niet schoon had laten maaken?

JACOB.

Het schoon maaken kost een dubbeltje, ik liet het om dat uit te winnen.

BRECHT.

Je bent zo zuinig niet in andere zaaken.

Stak je gisteren niet twintig schellingen by je? en toen ik te nochtent een schelling klein geld eischte, kon je ze me niet geeven. Dat is de zuinige man!

Welke vrouw zou niet baloorig worden? je plaagt me dat ik de helft niet zeggen kan;

Kwam je daar te nochtent niet, met je beslikte pooten door het huis? heb je verleeden week niet op myn beste kamer geweest? myn kamer, daar ik zelf maar tweemaal 's jaars kom.

JACOB.

Een vrouw die niet meer reden heeft, zou ik raden te zwygen,

En te biddeu, dat ze geen grooter mogt krygen.

Ik meen, dat ik wat anders te zeggen heb, dat ik wat meerder verdraag.

BRECHT.

Wat verdraag jy toch?

JACOB.

Ik kom niet t'huis of ik vind een nieuwe plaag. Dan heb je Vis die ik t'huis zond niet willen ontfangen, En tegen de Visdraager gezeid; brui heen met je Vis; en als ik dan zelf t'huis kom, kryg ik een Scheeps-lading met scheldwoorden. Wie zou niet verlangen Na zulk een vrouw! breng ik een Vrind met me, je ziet als een stier.

BRECHT.

Dat geloof ik wel, al dat mannen gezwier. . . .

JACOB.

Vrouw, ik heb jou laten spreken, hoor my ook eens. Wat nood was het, zo het by bang zien mogt blyven. Je schaamt jou niet in presentie van vreemde luy te raazen, en te kyven Datze aerseling te deur uitloopen.

BRECHT.

Loopen ze daarom weg? dat zal ik dan altyd doen, dat staat me wonderlyk wel aan. Ik bedank je zeer voor jou onderrechting; nou weet ik, waar meê dat ik ze kan doen gaan.

JACOB.

En als jy nou Vrouwen hebt?

BRECHT.

Dan zal ik jou dat aan laten kyken. Wel schaam je jou niet Buffel! dat jy de Vrouw-tjes, by de kaerels, by de Venters durft gelyken! Eén Vrouw is beter als hondert Mans. Van deeze dag Zou dit huis een eer genooten hebben, daar geen eer hoe groot by haalen mag. Hier was een vergadering aangefteld, van meer als rwaalf aanzienlyke wyze Vrouwen.

JA-

JACOB.

Van hoe veel?

BRECHT.

Van twaalf.

JACOB.

„Een heel spinhuis.

BRECHT.

Maar daar is iets voorgevallen; zo datter maar zes zullen komen.

JACOB.

Waar zul je die vergadering houden?

BRECHT.

Hier in deeze kamer.

JACOB.

En waar zal ik zyn?

BRECHT.

Op je kantoortje; ben je daar niet wel?

JACOB.

Maar ik heb jou gezeid, datter iemand op een pypje by my zal komen.

BRECHT.

Daar is nou geen gelegenheid toe; laat hem weeten dat het my niet te pas komt.

JACOB.

Maar

BRECHT.

Japik maak niet dat ik me onstel.

Je weet wel

JACOB.

Onstellen of niet, daar zal iemand komen.

Ik zal hem dan op de groote zaal brengen.

BRECHT.

Als ik het niet hebben wil! jy en hy moogt dan ichroomen.

Dit is de Man die niet en doet, dat zyn Vrouwtje mis-
haagd!

Heb

Heb jy me dat beloofd toen jy me vryde?

JACOB.

Ik zeg, ik doe niet dat jou met reden kan mishagen.
Of wou je dat ik eerst na huis was gekomen, en
Juffrouw Brechje had gevraagd
Of ik een vriend meê zou moogen brengen?

BRECHT.

Ja, dat zou je doen, dan zou ik je pryzen.

JACOB.

Ik beet liever een stuk van myn tong. Zo een man is
waard dat ze hem met vingeren nawyzen.

BRECHT.

Ik meen datter dan al meenig met vingers zou moeten
nageweezen werden.

JACOB.

Jy verbruft 's jaars op de Zaal wel twintig gulden aan
biksteen, en zeep; en ik zou'er met een vriend
Geen daalder aan Wyn moogen consumeeren.

BRECHT.

Al die praad is wind.

't Is zo veel om de Wyn niet als om myn kamer.

JACOB.

De huizen, en kamers, zyn getimmert om te ge-
bruiken.

BRECHT.

Doenze! dat heb je zo vast niet. Gaat eens door de stad
je zult huizen genoeg vinden daar een man het hert
niet heeft, om in het boven huis eens te komen
ruiken.

Ze gaan altyd onder in. Al hebben ze noch zo veel ka-
mers, en hoflyke zaalen, zo eeten ze, om dat
het haar vrouwtje zo verstaat,

In een kookens kookentje. Meen je dat het zo gaat?

JACOB.

Zy moogen het doen al die willen,
Maar 't zyn groote zotten die 'er zo laten brillen.

Het

Het is myn meening niet; ook noode myn vriend zich
zelve, wy hadden iet geliquideert.

BRECHT.

Heeft hy zen zelve genood?

JACOB.

Ja.

BRECHT.

Dat hy zen zelve dan trakteert?

JACOB.

Zie Vrouw of jy kyft, of niet, 't moet weezen; hy zalder
komen; daarom alle die woorden zullen niet baaten.

BRECHT.

Zal hy der komen, of ik kyf of niet?

JACOB.

Ja; daarom raad ik jou dit geraas te laten.

BRECHT.

Hy zalder komen of ik kyf of niet! dat wou ik wel eens
zien.

Ik zal hem, en jou, de pypen uit de bek klinken, ik meen
dat ik hem het smooken in myn huis wel zal verbiên.

JACOB.

't Geen jy aan my, of aan myn vriend doet, zal ik de The
drinksters dubbel beloonen,

Daarom wacht jou eenig ongenoegen te toonen.

BRECHT.

Ja, kom jy by de The drinksters; dat is recht volk voor
jou, ik weet wel hoe 't jou daar zal gaan.

Wy zullen jou, boe hoorde ik laars hem noemen! Ja,
Orpeus maaken; ze zullen jou gelyk de Thebaanze
Vrouwen hem deden, aan flarden scheuren, op zyn
best zo handelen, dat je in een jaar niet zult kon-
nen staan.

JACOB.

Dat zal ik afwachten.

BRECHT.

Ik ra jou zo stout niet te weezen;

Dat

Dat jy iemand in myn huis brengt; doe je't evenwel zo
meng je vreezen.

Daar hoor ik al volk.

word geklopt.

JACOB.

Vrouw ik zeg jou in goeje Hollandse taal,
Dat hy komen zal

BRECHT.

En ik zeg jou aârmaal
Op zyn goed Amsterdams

JACOB.

Zeg wat je wilt.

D E R D E T O O N E E L.

BRECHT, ENGELTJE, LYSBETH.

BRECHT.

De drommel zel de kaers houden zo je . . .

LYSBETH *tegen Engeltje.*

Gelieft Juffrouw maar binnen te gaan?

BRECHT.

Japik je meugt beeven
Zo jy het evenwel doet; 'k verzekerje dat'er een lee-
Uit dit werk spruiten zal. (ven.)

V I E R D E T O O N E E L.

ENGELTJE, BRECHT.

ENGELTJE.

Goeden dag Juffrouw Bregje, hoe ben je zo ontstelt?

BRECHT.

Welkom Engeltjē. Ik tril en ik beef

Zo bruid me die kaerel; je weet niet, in wat elend dat
ik leef.

Ik

Ik wou wel, dat ik een beuzemstok in zyn plaats getrouwt had.

ENGELTJE.

Waarom?

BRECHT.

Die zou ik op 't vier kunnen smyten.

ENGELTJE.

Maar hoe kunje zo kwalyk accordeeren?

Wat isser nou weêr? je most je wat na malkan anders hûmeuren reguleeren.

BRECHT.

Myn lieve Engeltje, dat doe ik alzo veel; ik geef hem alles toe, en 't helpt niet; daar wil hy nu weêr Te middag met d'een of d'and're vent hier komen Toebak zuipen; ik heb hem gezeid dat ik het niet begeer; Hy heeft'er de bruts af, en wil het evenwel doen; is dat om te verdraagen?

ENGELTJE.

Myn lieve Brechtje, heb je anders geen reden om te klaagen?

Zo weest gerust. Laat hem dat al doen.

BRECHT.

Wat zou ik! komt hy, je zult zien hoe ras dat ik'er uit het huisboên.

ENGELTJE.

Dan zulje jou zelve meest hebben; ik bid, om onze oude vrientschap, dat jy my maar eens uit wilt hooren spreken.

BRECHT.

Maar je most niet lang preeken,

Strak zullen de andere vrouwen komen.

ENGELTJE.

Je weet wel, dat wy laatst zeer misprezen dat de mannen alle dagen.

Comparitien in de herberg houden.

BRECHT.

Ja, dat weet ik wel, die kroegen zyn rechte vrouwe plaagen.

EN-

ENGELTJE.

Zo ist. Nu hebben de vrouwen bykans in haar magt, te kunnen maaken, dat die vuile gewoonte af werd gebragt.

Ik hou voor gewis, zo ieder vrouw haar man zagtjes onderging met reden, en bad; dat hy nu in zyn, dan in een anders huys de Comparitien wou beleggen;

Zo men dan zorge droeg, dat de mans daar der vryheid zo wel hadden, en gediend wierden als inde herbergen, daar zouden der veele zyn die zich zouden laaten gezeggen;

En zo zou die kwaade gewoonten eindelyk flyten; de wyn kost in huis by na de helft minder als in de herberg; Maar wilje doen, gelykje me verhaald

Dat je gedaan hebt, dan is het geen wonder, dat een man niet na zyn huis en taald;

Zo dwingt men de mans in de herberg te gaan. Neem niet kwaalyk dat ik zo openhartig heb gesproken.

Onze oude vrindschap, heeft myn mond als opgebroken.

BRECHT.

Zou ik lyden, dat onse Japik met een vent acht of tien Door myn huis liepen, als wilde ieren! En dat metter vuile pooten, dikwils staars tegen de muur; Wie zou dat kunnen zien.

Zyn dat dingen die huifelyke vrouwe kunnen verdraagen.

Hy hoeft niet te komen.

ENGELTJE.

Die dat niet lyden wil, moet over de Comparitien in de herbergen niet klaagen.

Waar zoudenze malkanderen vander affaires spreeken?

BRECHT.

Op de beurs, die isser van de Heere toegezet.

Hoe maaken het de kooply in andere landen, daar men van geen herbergen weet, als daar vreemdelingen

gen t'huis leggen. Was ik Koningin van Holland, ik verzag'er in, door een wet.

t Heet ze gaan op Comparitien, om over koopmanschap te spreken,

En ze komen dikwils dronken t'huis; dat komt niet om dat ze koopmanschap, of papieren bezien, maar darze te diep in de kan hebben gekeeken.

Kwam de myne verleden week niet t'huis als een beest.

ENGELTJE.

Zacht, zacht, een vrouw

Schend'er eigen zelf, als zy der man schend.

BRECHT.

Ja wel ik zou

Veel liever by een zog leggen, als by die dronken ...

ENGELTJE.

Stil, stil. Maar Brechje kyfje wel op hem als hy dronken is?

BRECHT.

Wel Engeltje, ben je zot? zou ik niet kyven?

ENGELTJE.

Zwygt hy dan?

BRECHT.

Wel ja, ik heb noch myn leeven niet eerst gezwegen, myn haan moet koning blyven.

ENGELTJE.

Is het kyven noch nooit op slagen uitgeloopen?

BRECHT.

Eens kwam het zo hoog

Dat het weinig scheelde; hy nam een eind houts, en dreigde me; maar ik vloog

Na de tang; had hy me aangeraakt, ik zou hem hebben laten proeven,

Dat ik ook handen en nagels had; zie ik laat ze der op groeyen. Neen ze hebben Brechje zo niet, ik laat my niet oversnoeven,

Ik heb als ik begin een dolle kop.

B

EN-

ENGELTJE.

Maar Brechje, hield hy na die tyd niet op?

BRECHT.

Ja, en hy deê wysselyk, want ik zou hem geteykend hebben.

ENGELTJE.

Hiel jy toen ook op?

BRECHT.

Neen, noch ik geloof niet dat ik op zal houden zo lang we samen leeven,
Of myn man most . . .

ENGELTJE.

Myn goede vriendin, uw man zy zo hy zy, denk dat jy hem niet kond verruilen; hedendaags werden'er geen scheidbrieven gegeeven;

Daarom kom malkanderen wat te gemoet; dit is dan alleen overig, verander van humeuren, wyl jy van man, noch hy van vrouw kond veranderen; zoek de vrede, en de rust.

BRECHT.

Kan ik myn vent anders maken, wel dat is verbrust!

ENGELTJE.

De Vrouwen kunnen al veel doen om een man goed, of kwaad te maaken.

BRECHT.

Om dat de jouwe goed is.

ENGELTJE.

(ken.

My dunkt dat jy dat punt niet behoorde aan te raajen weer dat myn man eer wy t'samen trouwde, by al de waereld was vermaard,

Voor los en ongebonden; ja zo, dat je me zelf vroegt of ik niet vervaard

Met reden behoorden te zyn, dat wy kwaad huis zouden houwen;

De jouwe in het tegendeel, eer jy 't samen kwaamt te trouwen

Had

Had de réputatie van een fraay degelyk jongman, nu
 heb ik myn man zo ver gebragt,
 Dat wy als engelen te samen leeven, ja zo, dat hy zyn
 voorige fouten veracht.

BRECHT.

Maar hoe zou men zulk een kroeglooper, en toebak
 zuiper goed kunnen maaken.

ENGELTJE.

Luister dan naarftig. 't Is wel waard, dat een braave
 vrouw dit wel bevat. Voor al moet zy trachten
 haar man te behaagen, zy moet naauw op zyn hu-
 meur, en zinlykheden letten,

Zy moet haar tyd waarneemen, en zien met welke zaa-
 ken hy haastig, of toornig zynde neêr is te zetten;
 Zy moet wel bemerken, door welke hy vergrimd en
 verbittert; even aleens....

Letter op, want het is wat ongemeens,
 Als die geene welke Olifanten en Leeuwen temmen,
 of diergelyke beesten, welke door geweld niet
 zyn te dwingen.

BRECHT.

Zo een beest heb ik in myn huis.

ENGELTJE.

Indien die met Olifanten om gaan geen wit kleed
 dragen, wyl men vind, dat die beesten daar door
 grimmiger werden, en springen;

Hoe veel te meer behoorden een Vrouw alle konst te-
 gen haar Man,

En wederom een Man tegen zyn vrouw in het werk te
 stellen, met welke hy, en zy, zo lang zy leeven en
 tafel, en bed gemeen heeft.

BRECHT.

Ik wou wel eens een vrouw zien die dat doen kan.

ENGELTJE.

Wou jy zo een voorbeeld hooren? Ik kan jouders wel
 een zeggen.

Zeker man had een vrouw, doch verliefde op een arme

Dochter, zy komt het te hooren, en zend de bedelaarster een bed, om dat hy gemakkelyk zou leggen.

BRECHT.

+ 'K zou hem in plaats van op een bed, op Barnnetels of op een hekel hebben gelegd.

Die vrouw dee myns bedunkens slegt.

ENGELTJE.

Zy dee wyffelyk, want haar man kwam daar door tot een inkeer; ja zo, dat hy vergiffenis bad met traanen in zyn oogen.

BRECHT.

Je hoeft die historie zo bedekt niet te verhaalen, je bent zelf de vrouw, die het bed

Aan de bedelaarster zond, daar jou man by liep; ik weet de historie net.

Maar ik zou liever. . . .

ENGELTJE.

Ik zal 't nou jy het weet niet onkennen, ja Bregje, ik ben de vrouw. Myn man kwam 't huis, vroeg of ik elders een bed had gezonden, ik zei ja. Hy vroeg waarom? ik antwoorde met een vriendelyk wezen, dat ik hem te zeer beminde om zulk een ongemak te laten lyden. En hier door is hy zo bewoogen.

Dat hy my sedert bemind en geviert heeft, als de Appelen in zyn oogen.

Onderga de jouwe ook eens met reden, denk dat je kinders by hem zoud kunnen krygen.

BRECHT.

Laat ons van deeze stof tot op nader gelegenheid swygen.

Daar zullen de andere zyn.

VYFDE TONEEL.

BRECHT, ENGELTJE, AGNIET, BAERT,
BELY, GRIET, ANNA, LYSBETH.

LYSBETH.
Beliefje maar in de kamer te gaan ?
BRECHT.

Welkom allemaal.

BELY.

Ik bedank je.

BAERT.

Wat dunk je, komen we niet al stoutjes aan ?

AGNIET. (men.

Ik sprak onze President, maar die kon van daag niet ko-
BRECHT.

Zit neer Baertje, en Belie; nou Margrietje, jy naast
Angniet en Anna, wy zullen een Theetje drinken.

MARGRIET.

Wy hebben tot Baertje al een Theetje gehad, nie-
mand lust,

BRECHT.

Weet je 't wel ?

ALLE.

Ja ons lust niet.

BRECHT.

Lys neem het Thee goed maar weg.

ANNA.

Neen laat het staan, zo meenen ze dat we gedronken
hebben.

AGNIET.

Dat 's goed; dank moeten zy hebben, en lange jaaren
leeven

Die de Thee overbrengen; want door dat kruid word
aan de vrouwtjes gelegenheid gegeven

Om fomtyds eens samen te spreken. Voor dat die edele Thee was bekend,

Vielder als ze fomtyds by malkander kwamen, veel op te snappen, 't was ze labbekakken samen; maar nu zyn zy 't gewent.

Men nood malkander op een Theetje, diemoet met gezelschap worden gedronken.

Vraagen de Mans, Vrouw waar benje geweest? daar een Theetje wierd getchonken.

BAERT.

Waarom laaten wy ons zo oversnoeven? waarom zouden wy

Niet zo wel by malkaâr komen als de mannen, maaken zy

Niet alle dagen Comparitien? is 't niet vrend, op een pypje, op een verkeertje, en zo? zou jy wel eenig slag van menschen weeten te vinden,

Dat niet fomtyds vergaderde, en Raad pleegde met haare vrenden?

Neem de Dieven in kluis, hebben zy haar vergaderplaatzen niet? de vrouwen, de arme vrouwen maar alleen,

Komen nooit, of heel zelden by malkand'ren.

ENGELTJE.

Al meer als dienstig is voor het gemeen.

En wat het Thee drinken belangt, ik meen dat daar zo meenig uurtje mee door werd gebragt, dat onze voor ouders vry nutter in haar huishouden besteden.

MARGRIET.

Dat loofik wel, jy bent de goede vrouw, jy moet na de Tuinstraat, jy zult een plaats onder de Santinnen in de Almanak krygen; altyd spreek jy voor de mannen,

Jy hiet ook Engeltje. Ik zou wel ereis in stemmen leggen, of men jou niet uit de vergaderinge die wy oprechteu, behoorde te bannen,

Wat

Wat dunkt jou Angenietje [

AGNIET.

Wat weet zy van 't gemeene best? de Keizer Helio-
gabalus, (denk ik) dat wel zonet
Wist, wat daar toe diende, als jy; en die heeft een
raad van Vrouwen ingezet,
Daar zyn Moeder het hoofd van was, in welke ver-
handeld moften werden alle zaaken,
Die de Vrouwen, Weduwen, of Dochters zoude raa-
ken;
En met gelyke macht, als in de raad der Mannen staat
zaaken voor wierden gestelt.

BRECHT.

Aal hebbenwe prezident gemaakt, jy zult onze pen-
sionaris zyn, jy hebt veel geleezen; is dat gebruik
vervallen, wy zullen het weer herstellen, al wast
met geweld.

ENGELTJE.

't Betaamt niet dat een Vrouw in de vergaderinge
spreekt, hebben de wyze Heidenen weeten te
zeggen

AGNIET.

Dat's waar; maar ik heb dat van een Mannen vergade-
ring uit hooren leggen;
Daar moet een Vrouw zwygen; maar nu zyn wy in een
Vrouwen Convent,

BAERT.

Ik kan niet begrypen Engeltje, hoe jy daar zo tegen
bent.

Zo de Vrouwen altyd zwygen moeten, waar toe meen
jy dat de natuur aan onstongen heeft gegeeven;
Die alzo los en ras zyn, als die van de Mannen.

ENGELTJE.

Ja meer als al te los!

BELY.

Waar moog jy tegenstreeven?

B 4

Zyn

Zyn onze keeltjes zo helder niet , als haar keelen ? ik
tart

De gaauwste Man in 't kakelen ; laater een komen heeft
hy hart.

Ik wil evenwel niet ontkennen dat haar stem grover
luit , als die van de Vrouwen.

AGNIET.

Dat 's waar Belitje , ze is doffer , ze heeft meer gelyk
met een Ezels stem. Wil jy luy my de zaak maar
vertrouwen ,

Ik zal het uitvoeren.

ENGELTJE.

Sommige Vrouwen kunnen kwalyk besluiten , som-
mige haar Raadslagen zyn los , en onbedagt.

MARGRIET.

Smytme de Mannen niet weg. Dikwils vergaderd men
een maand of acht ,

En besluit niet. Lees de couranten , die zullen het jou
genoeg zeggen.

Zo dat ik de zaak niet breeder behoef te wederleg-
gen.

BELY.

Zo Margrietje ! ik meen , in dien de zaaken aan onze
aanzienlyke vergaderinge wierden gestelt ,

Zy zouden haast by geleid zyn ; nou hoord men niet
als van oorlog ; ik wed dan kwam'er in twintig
jaar , niet een vloot in 'Zee , noch leger in het
Veld.

ANNA.

Daar hebje gelyk in , want de meeste Vrouwen heb-
ben de Mans liever by haar , als in het leger.

BAERT.

Voor eerst dunkt my , dat wy behooren te besluiten ,
Welke wy al voor leden van deezen raad zullen erken-
nen , en dan eenige wetten te maken , om alle war-
ringe te stuiten.

AGNIET.

Wy moeten goede ordre stellen op onze zaaken. Altyd
de Vryfters oordeel ik voor al dat in dezen raad
Niet behoorden te verfchynen ; daar werd fomtyds iet
gepraad
Dat zy niet moeten hooren In oude tyden
Wilden ze geen jonge dochter aan een maaltyd noch in
een fchoufpel lyden ;
Om reden die ik reeds heb gezegt ,

ANNA.

Dat voorftel , dunkt my byzonder fleg.
In oude tyden hadden ze gelyk ; maar de vryfters hoe-
ven het nu hier niet te leeren.
Myn onnozele floof , zy weeten nu over al af , doof en
ftom zou je jou hooren als dat goed by me kaar is ,
zulke difkoersjes als daar paffeeren.
Laats beluifterde ik zo een vergaderingtje , ik durf
zweeren dat'er dingen omgingen , die ik , ik ben
nu een Vrouw die tien kinderen heb gehad
My zou fchaamen te zeggen.

MARGRIET.

Je weet wel wat wy waaren Belytje.

BELY.

Ja Margrietje ik weet wel , wat jy me leerde.

ANNA.

Wachtje voor de Vryfters.

BRECHT.

Waar leeren zy dat ?

ANNA.

Uit boekjes , van malkaâr , en van de meiden. Myn
lieve floof , wou jy ze daarom uitsluiten ? hetzyn
nu andere tyden.

ENGELTJE.

Daarzyn de ouders veel oorzaak van , die lyden
Dat over tafel , of in een gezelschap , zelfs daar de kin-
ders by zittten , dingen werden gepraat

Daar een eerlyke Vrouw, schoonze kinderen heeft,
 een kouleur van krygt, zulke discoersen zyn
 wel meest oorzaak van dit schaadelyk kwaad.

Ik ben ook van gevoelen dat men ze uit moet sluiten.

BAETJE.

Uitsluiten! wat uitsluiten! ze moeten by ons komen,
 om onderrecht te worden, hoe zy'er Mannen
 zullen dwingen;

Want anders blyven het onnozele flooven, daar de
 Mannen me om kunnen springen:

Gelyk de kat met de muis.

AGNIET.

Ook behoorden me onder ons niet te rekenen.
 Die meer als dry Mannen hebben gehad, of over de
 festig jaaren zyn; en stellen voor uit gediende
 Soldaaten...

BELY.

Dat Artikel onderreeken ik niet.
 Ik meen noch wel tienmaal te trouwen.

MARGRIET.

Daar heeft zy gelyk in, want Bely neemt altyd ou-
 we mannetjes om haar geld. Wat dunkt jou van
 dat Artikel, Engeltje.

ENGELTJE.

Als jy luy het altemaal zo verstaat;
 Ik ben te vreden.

AGNIET.

Nu tot de Wetten.

ENGELTJE.

My dunkt dat'er één Wet is, die voor alle de andere
 gaat.

ANNA.

Die is?....

ENGELTJE.

Dat niemant kwaad van haar Man zal mogen spree-
 ken

Of zy zal dry weeken van haar stem zyn verfteeken,
 Dit moet voor al van een iegelyk zyn beloofd;
 Want ik heb een wyze Vrouw hooren zeggen, datze
 bevonden had, dat een Vrouw die kwaalyk van
 haar Man sprak of oneerlyk, of boosaardig was.

BRECHT.

Dan waarenze verftandige zottinnen, de Mans zeggen
 van ons al wat'er komt in 't hoofd;
 Waarom zouden wy het van heur ook niet doen, laa-
 ren zy wel iet om de Vrouwen?

BAERT.

Zy doen wat zy willen, en zouden wy niet mogen zeg-
 gen wat wy willen. Wie zou vertrouwen
 Dat jy dit voor durft ftellen!

MARGRIET.

Baertje, en Bregje jy hebt gelyk. Wy verftaan...

Z E S D E T O O N E E L.

LYSBETH, *by de voorige*

LYSBETH.

Juffrouw Engeltje daar werd naje gevraagd, 't is je
 Meid.

ENGELTJE.

Ik kom, met verlof Juffrouw ik zal eens
 by'er gaan.

BRECHT.

Lustig, vreesje niet dat je noch te laat by'er zult ko-
 men?

GRIET.

Repje, fcheerje, jou naers in jou arm genomen,
 Jou Man zou kyven.

BAERT.

Wel is hy jou Man jy bent zyn Meid niet, noch hy
 is jou Meester, noch Heer.

EN-

ENGELTJE.

Weest jy maar gerust ik kom voort weer. (*Eng. binnen.*)

BELY.

Wat dunkt jou van die goeje Vrouw!

MARG.

Wat doenwe in onze vergadering met zo een sloof?

BRECHT.

Om'er te onderrechten, hoe ze haar Man handelen zal, hy speelt de baas over haar.

BAERT.

Dat's een zachte boter.

AGNIET.

Zulke Wyven zyn oorzaak, dat andere Vrouwen Met haar Mans geen gerust huis kunnen houwen.

't Is altyd dat is een Wyfje die obligeert haar Man,

Zo moetje ook doen; ik zeg dat ik die dingen niet verdraagen kan,..

Daar isse al weêr.

ZEVENDE TOONEEL.

ENGELTJE, *by de voorige.*

BELY.

Wel wat zeyd myn Heer jou Man nou? moetje t'huis komen?

ENGEL.

Ja hy had my te spreekken over iet dat zo daadlyk voor is gevallen, en haast heeft.

MARG.

Laat hy by jou komen.

ENGEL.

't Voegt beter dat een Vrouw by haar Man komt, ook kan hy niet daar is volk by hem, daar ons aen gelegen legt.

BRECHT.

BRECHT.

Zeker zulje gaan ? hebje dat voorgenomen ?

ENGELTJE.

Ja strakjes.

BAERT.

Wel ik zou de myne liever. . .

BELY.

Zy is de goede Vrouw,

Zy pafst op als een hond die fchut hier.

ANNA.

Ja wel ik zou. . .

ENGELTJE.

Jy luy gaat fchrikkelyk aan, moetje niet altemaal toeftaan dat de mannen

Veel voor ons doen ? winnen zy de Vrouwen en Kinderen de kost en de praal niet te voeren ? zy moeten te veld als'er oorlog is, zy trekken over Zee om'er Negotie

AGNIET.

Ja ze doen wat !

BRECHT.

Zy legen de kannen.

MARGRIET.

Zy vechten ! ja ze toch. En ftel eens het zyn foldaaten ze trekken te veld,

Daar vret en zuipt men by de Boeren, 't gaat zelden op een vechten, en als dat al beurt, zo doet elk zyn beft dat hy achter aan werd gefeld.

ANNA.

Wy moeten de dood wel anders onder de oogen zien, ik wed indien een man ééns beproefde, dat ik nu al tienmaal heb moeten verdraagen,

Dat hy liever kiezen zou tien veldflagen (ftaan.)
Of belegeringe by te wonen, als ééns in onze plaats te

MARGRIET.

Ik wed datter meer vrouwen in de kraam. als mannen in den oorlog blyven.

AN-

ANGNIET.

Daar heb je gelyk in, zy steeken het roer in de heg, en bidden om kwartier, als het op een vechten zal gaan.

ENGELTJE.

Ik erken dat de mannen het hoofd moeten breeken om ons te verzorgen,

Blokt en slooft 'er niet meenig van den avond tot den morgen,

Om de Vrouws pracht en staatzucht uit te voeren, die hem dag en nacht plaagt en verwyrt;

Zo hy niet zorgt dat zy zo kostelyk, als haar bekenden gaat, dan is 't; wat meenje, dat het me niet spyt.

Wat ben ik minder als myn zuster, of nicht? die draagd wel zulke kleeren;

Waarom neem je een vrouw, als je ze niet behoorlyk kont mainteneeren?

Ik meen dat 'er zo meenig man met magere ingevalle kaaken, stillletjes gaat, om het verdriet

Dat hem zo een Vrouw aandoet, die tyd noch gelegenheid aan en ziet.

MARGRIET.

Ben jy hier gekomen om advokaat voor de mans te zyn, hoe veel zulje voor het pleidoy hebben?

ENGELTJE.

Hoor, zo wy noch iets zouden beraamen,

Bid ik, dat het ras voor werd gesteld, eer ik ga, zo konnen wy daar over famen

Eens spreeken.

AGNIET.

Ik heb 'er niet tegen, breng wat op het tapyt.

BAERT.

Wel aan laat ons eens hooren wat jou meening is, jy beeltje toch in dat jy de wyfste zyt.

ENGELTJE.

Ik zal daar nu niet op antwoorden; maar dewyl myn meening gevraagd werd, dunkt my dat men hier be-

behoorde te bepaalen

Tegens welke

MARGRIET.

Letter eens op Belitje , met wat wysheid zy dat zal verhaalen.

ENGELTJE.

Wat zegje.

ANNA.

Ga jy maar voort.

ENGELTJE.

Ik zeg tegens welke Mevrouw , tegens welke Juffrouw , tegens welke Vrouw , en tegens welke Grietje of Fryntje zal werden gezegt.

BAERT.

Ik wou van dit wyshoofd wel hooren wat'er aan gelegen legd of men Juffrouw , Vrouw of Mevrouw zeyd , is daariers aan misdreeven ?

Nooit is Munnik kwaad geworden dat hem de naam van Abt wierd gegeven.

ENGELTJE.

't Is een zaak van grooter belang als je geloofd.

Vreemdelingen spotten der meê , en vraagen of men hier van verstand is beroofd ;

Als ze een Vrouw wiens Vader , of Man dikmaal noch onlangs een Comenytje , of diergelyke Neering gedaan heeft , Mevrouw hooren groeten.

Ziet men dit niet dagelyks ? wat naam zal men gebruiken als de grootste Vrouwen van het land ons in een gezelschap ontmoeten ,

Indien zulk volk Mevrouw heet ?

MARG.

Wat bruit ons de grootste van het land ?

Wat hebben wy met die kaalen Adel te doen ? ik zou my zo daadlyk Mevrouw laaten heeten , had ik maar Adel in de hand.

ENGELTJE

Zo spreken gemeenlyk , die geen fatsoen achten , noch we-

weeten wat het is te zeggen.
 Uit een goed geflagt. . .

MARG.

Weer ik het niet? ik zal jou dat ftraks eens uit komen
 leggen.

BRECHT.

Stil, stil.

ANNA.

Niet hooger, wy willen hier geen gekyf noch kra-
 keel.

MARG.

Wy vraagen jou of jy beide de zaak aan deeze eer-
 waarde vergadering verblyft?

ENGELTJE.

Ja toch.

MARG.

Ik ook voor myn deel.

AGNIET.

't Is wel dan. Dit zal het eerfte punt zyn dat in deli-
 beratie zal komen,
 Wat dunkt u dat daar na by de hand behoorde geno-
 men?

ENGELTJE.

My dunkt dat op de kleeren ook een Reglement be-
 hoorde te zyn.

BELY.

Die zal ik draagen, na myn zin en begeeren. Ik
 meen jou, noch niemand dat te vraagen.

ENGELTJE.

Al zacht.

Je bent te vroeg. . . .

BRECHT.

Ik bid datje 't end van de reden verwacht.

ENGELTJE.

't Is fchande zo flordig als het met de kleeding gaat,
 men kan geen Staaten onderscheiden.

Let

Let eens op luiden van middelen, van afkomst, wat draagen ze, dat niet voort na werd gedaan van Burgers Vrouwen, en Dochters? en wat die weër, dat niet gevolgd werd van Meiden?

De Ring aan de duim plagt wat ongemeens te zyn, nu doet het ieder een.

Paerlen om hals en handen, werd tegenwoordig zo gemeen

Dat ze de Kommenys Wyven, gaat het zo wat voort, in een jaar of twintig zullen draagen;

En noch hoort men over al van slegte tyd, en van kleine winste klaagen.

Maar ik zeg, ze moeste niet roepen over de kleine winning; maar over de groote verteering; dat zeilt de meeste menschen in de grond.

BAERT.

Beel jy jou niet in dat jy de praat alleen hebt? hoe gaat'er de mond!

MARG.

Dat 's recht zei schiefhals, 't is of wy hier komen om te hooren en te zwygen.

BRECHT.

Indien elk zo lang teemt, verzeker ik jou dat de helft geen beurt zal krygen.

AGNIET.

Nou ist jou beurt Juffrouw Brechje.

Ik meen dat de Vrysters en Weeuwen haar schriftelyk, en niet mondeling behoorden te laten vryen.

BELY.

Waarom?

BREGT.

Elke reis vallen ze in myn woorden, is dat te lyen? Zwyg altemaal. Om dat de kaerels in het vryen zo veel beloven, en zo ras de bruid is in de schuif;

Voort zyn al die mooye beloften uit.

ANNA.

Als ze het nou schriftelyk beloofde, meen je dat ze het dan

dan beter zouden houwen.

BRECHT.

Ja, nu zeggen ze tegen de vrouwen;

Men zeid zo veel als men vryd, wil je dat achten? Dat 's niet met dal.

Geloof je vryerspraat? waarom ben jy luy zo mal!

Als zy het nu schriftelyk dedden, zo zou men haar altyd kunnen dwingen.

Ik meen, dat men ze dan andere deunen zou leeren zingen;

Inzonderheid, als in de huwelykze voorwaarden wierd gezet,

Dat ze beloofden te houden al wat ze beloofd hadden in 't vryen, ik wed

Dat het dan beter zou gaan; dan zou een vrouw altyd kunnen zeggen;

Daar heb je me beloofd, dat je me meê zoud neemen, alsje om een pleiziertje gingt; dat je me zo oppassen, en zo believen zoud; datje niet tegen myn zin zoud doen; datje geen toebak zoud drincken; hoe zou een Man dat wederleggen,

Als men hem zyn eigen hand te voeren lei? in alle geval

't Is een geschreeven obligatie, hy moet ze wel volgen.

ENGELTJE.

(doen.

Wat man kan dat houden?

BRECHT.

Kunnen ze 't niet houden, waarom zynze dan zo mal,

Datze zulke dingen belooven, wat hoeven ze te liegen.

BAERT.

(driegen.

Bregje, daar heb jy gelyk in, ze hoeven ons niet te bedriegen.

Die ééne propositie is beter, als alle die daadlyk zyn gedaan.

MARG.

(daan.

Voort in stemmen geleid, of het in toekomende zo niet zal gaan.

AGNIET.

Wy zullen nu eerst punten van deliberatien maaken!

BRECHT.

BRECHT.

My dunkt dat men geen vrouw, in de Thee vergadering behoorde te laten,
Of zy moft op der mans hooger hand zitten, en gaan langs de ftraaten.

ENGELTJE.

Dat zou onbehoorlyk zyn. want de Thee vergaderingen werden tegenwoordig zo gemeen,
Dat ordinary burgers, ja flegte vrouwen, die houden, wat onderscheid zouder dan zyn tuffchen zulk een,
En tuffchen een vrouw van de eerfte rang? waar zouden die dan gaan, of zitten?

BAERT.

Ook op de hooger hand, en zynze daar meê niet te vreden?
Is dat niet groots genoeg? dat ze dan dwars over de mannen heen gaan zitten.

ENGELTJE.

Wel dat is een fchoone reden!

BAERT.

Wat let jou te reden, ik zal je ftrak....

ENGELTJE.

Laat ons hier van daag een speltje by fteeken, 't is hoog genoeg.

ANNA.

Ik ben 't met jou eens.

Wat doen we dan?

BRECHT.

Wil je myn luyer mand eenskyken?

MARGRIET.

Ja, dat zal al wat ongemeens

En kostelyk weezen.

BRECHT.

Gelyk je zien zult.

ACHSTE TOONEEL.

JAN, ENGELTJE.

ENGELTJE roept aan de naaste kamer.
Hartje kom nu maar hier.

JAN.

Zyn zy binnen.

ENGELTJE.

Ja nu is het tyd.

JAN.

Ik had werk dat ik hem zo lang voor kon houwen;
Hy wou met geweld meê by de vrouwen;
't Zou hoog geloopt hebben.

ENGELTJE.

Wie isfer meer by hem?

JAN.

Geeraard.

ENGELTJE.

Ik bid je doe je best, ik zal het myne doen.
Ik moet maaken dat ik hem met zyn vrouw weêr ver-
Ga jy maar, daar komt hy al. (zoen.

JAN.

NEGENDSTE TOONEEL.

JACOB, JAN. GERRET.

JACOB.

Waar zynze! ik moet eens zien of...

JAN.

Zeker je behoorde jou tegen jou vrouw wyffelyker te
(draagen.

JACOB.

Ik verzeker je, dat zy geen reden heeft, om over my te
klaagen.

JAN.

Je meent dat; maar het zy zo, ik zal toestaan dat zy on-
verstandig is, en ongelyk heeft, ja ik zal verder gaan,
het is een zottin, Wat

Wat raad? jou daar tegen te stellen? zo kryg jy jou leeven geen rust, volg haar wat in.

JACOB.

Ach myn Vrind! dat heb ik alzo veel gedaan.

JAN.

Niet het vierde part genoeg, je moet de tyd waar neemen. Als zy haastig is, zo moet je haar al laten zeggen

Watze wil, want in zo een tyd zul jy'er vergeeffich tegen inleggen,

Maar neemje gelegenheid waar, alle eens een goede luim heeft.

JACOB.

Die heeftze d'er leeven niet.

GERRET.

Ik weet wel beter, en stel haar dan zoerjes eens voor oogen wat ongelyk zy u heeft gedaan,

Hoe kwalyk zy u bejegende, hoe leelyk dit een fraye Vrouw staat, en doe haar dit klaar met reden verstaan,

Zo dat zy zelfs beschaamd werd; over het geen zy u heeft misdreeven;

Ik verzeker jou dat zy berouw zal hebben, en u bidden, dat jy het haar wild vergeeven.

JACOB.

Myn vrienden jy kendze niet, zy zou dat niet achen. (ten.

GERRET.

Heb jy het al bezocht?

JACOB.

Neen.

GERRET.

Bezoek het dan een reis of tien, ik wed zy tot reden werd gebrogt.

JAN.

Beelje niet in dat het schande voor een Man is dat hy zyn Vrouw zo wat te gemoed komt, d'een of d'ander onverlaat, macht wat lachchen en praaten,

En

En zeggen, zou ik myn Wyf zo veel meester laaten!
Maar de fatsoenlyke luiden zullen hem pryzen, en
over al

Zyn groote wysheid roemen. Doet het eens om my-
nent wil, ik verzeker jou dat je Vrouw haar be-
teren zal.

GERRET.

Denk eens hoe gerust je leeven zult, alsje dit kruis hebt
overwonnen;

En zo je die weg niet inslaat, je zult het jou leeven
niet te boven komen konnen.

JAN.

Een Vrouws hoofd kan zo wel eens omloopen als een
Mans hoofd, zy hebben meê haar kruis.

Op dat ik duyzend andere ongemakken verby gaa,
zittente de meeste tyd niet onder de schreeuwende
Kinders, en baldadige Dienstboden te vroeten?
raast het een Man te veel hy loopt uit het huis,

Zy moetender evenwel in blyven.

JACOB.

Wat wilje dat ik doen zal, op myn knyen vallen en
om vergiffenis bidden?

GERRET.

Dat is te mal om van te spreken,
Dat is dollemans praat. Wy willen dat jy jou hoofd
maar een weinig zult breeken,
En wat door de vingeren zien.

JAN.

Om kort met je te gaan,
Zo zal ik jou in weinig woorden ons verzoek doen ver-
staan.

Myn Vrouw heeft de jouwe onderhanden gehad, en
is noch doende, om haar haare fouten te zeggen.
Gelyk wy jou doen; om te zien, of men jou luy kwestie
by zou konnen leggen.

Zy zal maaken dat jou Vrouw alleen met haar in dee-
ze kamer komt; dan zullen wy haar ook voornee-
men;

men; nu is de vraag maar alleen; of jy

Alles vergeeven, en vergeeten wild, zonder aen
het gepasseerde te denken?

Of jy haar jou hart en liefde als voorhene wild schenken,
En doen gelyk wy u voorgehouden hebben? denk dat

je jou huishouden, gaat het zo voort, t'eenemaal

In de grond zult zeilen, 't is onnodig dat ik je verhaal

Wat een geld jou die dingen kosten, denk dat je in kin-
ders kont vervallen, wy zyn daar met ons zevenen
op de Doelen, wat zulje daar verteeren?

GERRET.

Daar komt je Vrouw.

T I E N D E T O O N E E L.

ENGELTJE, JAN, JACOB, GERRET.

JAN.

Hartje, hoe gaat het? winje wat?

ENGELTJE.

Ja Jantje, zy begint haar te bekeeren.

Terwyl de andere de luyermant bezagen, nam ik'er
alleen,

En tasten'er scherp an, en zei onder anderen waar zal
dit doch heen?

Ik zei'er dat haar Man jou en de Mannen van al de
Vrouwen die binnen waaren, op de Doelen had;

Datter dat twintigmaal zo veel kosten zou, en al wat
ik kost verzinnen

Om haar de mislag te doen zien.

JAN.

Hoe droeg ze haar!

ENGELTJE.

Toen ik zag dat ik begoft te winnen,

Srelde ik alles in 't werk, en heb'er zo ver gebracht,

Dat ze me beloofde alles te vergeeven, en te vergeeten,
en in 't toekomstige, zich anders tegen haar man

te zullen draagen.

GERRET.

Had je dat wel verwacht ?

ENGELTJE.

Daar komt ze , ze zal je zelf het eerste haar schuld be-
kennen, en belooven na deezen

JACOB.

Neen, ik wil zelf de eerste weezen.

E L F D E T O N E E L.

JAN, ENGELTJE, JACOB, GERRET,
BRECHT.

BRECHT.

Dat is de rechte stryd, te stryden, om de minste te mo-
gen zyn.

ENGELTJE.

Daar dat gebeurt is altyd rust.

Daar bloeid de liefde, en de lust.

JAN.

Ze kunnen van blydschap, geen van beide spreken.

ENGELTJE.

Lang moet deze blydschap duuren.

GERRET.

'k Wensch dat geen onrust die mag verbreeken.

BRECHT, JACOB.

Ik bedankje voor jou trouwe vrindschap.

BRECHT.

Blyft 'avond by ons, ik had iet voor de vrouwen gereed
gemaakt.

JACOB.

En ik had op de Doelen, voor de mans wat geordineert.
Dat zullen wy hier laten komen.

JAN.

Wy zullen de mannen haalen, en komen dan, wyl jy het
zo begeert.

E I N D E.